

# Szájmaszk mizéria 2020

Barna Judit

**A történelemkönyvek úgy fogják ezt az évet említeni, mint egy nagy világjárvány szomorú esztendejét. A Földön élő emberiséget nem tankok tüze, vagy puskák golyói tették ártalmatlanná, hanem egy parányi biológiai ellenség, az új koronavírus betegítette meg, és százezrek életét is követelte. A hét kontinensen kitört a járvány és áldozatokat szed hónapok óta. Hogy mikor lesz vége a rémdrámának, még nem tudjuk, de a világ bizakodik, hogy mielőbb visszatérhet a normális rendbe.**



szemben. A kialakult helyzet senki számára sem egyszerű, számtalan nehézséggel találkozunk, annál is inkább, mert a járvány kitörése óta különböző, egymásnak ellentmondó ajánlások láttak napvilágot a WHO, az EU és a hazai egészségügyi hatóságok részéről is.

Hetekig rábízták az emberekre, hogy legjobb belátásuk szerint döntsék el, hogy vásárolnak-e szájmaszkot és azt viselik-e, ha az utcára lépnek. Majd jött a rendelet: április 27-étől Budapesten a BKK járatain, az üzletekben, a piacokon, a taxikban előírták a maszk kötelező viselését.

## Mi is történt?

Áprilisban, mikor ez az írás készült, már javában tombolt a járvány, ami Kínából indult el. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) kínai irodájához 2019. december 31-én érkezett jelzések alapján a közép-kínai Hubei tartományának székhelyén, Vuhanban ismeretlen eredetű tüdőgyulladásos megbetegedéseket regisztráltak, amelyek okozójaként a kínai hatóságok 2020. január 7-én egy új típusú koronavírus (SARS-CoV-2) azonosították. A fertőzés Hubei tartományon és Kínán kívül is nagy sebességgel terjedve Európában is megjelent, az olaszországi Lombardia tartománnyal, mint epicentrummal.

A vírus emberről emberre is terjed, ismert gyógymódja jelenleg nincs, ez idő szerint csak a tünetek kezelését tudják megoldani. A Covid 19 elnevezésű vírus korona alakú, a vírus felületén elhelyezkedő tüskeszerű „kinövéseivel” hatol be az egészséges sejtekbe. A megbetegedés kellő körülményekkel kerülni el, az ellene való védekezés a higiéniai szabályok fokozott betartásával lehetséges. Fontos a gyakori és alapos kézmosás, a fertőzött személyekkel való érintkezés elkerülése, a nyers vagy ismeretlen eredetű hús- és tejtermékek fogyasztásának mellőzése és a minél kevesebb személyes kontaktus.

A koronavírus-járvány nemcsak a családokat szakítja szét és ezrek halálát okozza, hanem megváltoztatja az egyes ipari ágazatok struktúráját is. Most rövid távon az nyer, akinek tartalékai vannak, illetve aki feltalálja magát ebben a sci-fi-be illő helyzetben.

## Legyen kötelező, vagy ne?

A koronavírus-járvány eddig ismeretlen, kényes szokásokat hozott mindannyiunk életébe. Az utcákon, köztereken, boltokban egyre többen viselünk különböző típusú szájmaszkokat, hogy ezzel is védjük magunkat és egymást a vírussal

## Milyen maszkot vegyünk?

A másik kérdés, hogy melyik maszk véd és melyik haszontalan?

Óriási a tanácstalanság, milyen maszkot használjunk a koronavírus ellen. Nem csoda, hiszen mindent megtalálhatunk az interneten barangolva. A vírus kapcsán laposan megismertük az arcvédő egészségügyi termékeket, bár nem akartunk ilyen mélységben elmerülni a kérdésben. A maszkok fő típusairól pro és kontra érveket olvashatunk.

## Eldobható maszkok

Sebészeti maszknak is hívják. A semminél többet ér, de a legtöbbször nem elég szorosan illeszkedik az archoz, vékony, sérülékeny, tehát inkább csak hamis biztonságérzetet ad viselőjének, mint tényleges védelmet. Abban az esetben azonban, ha használója fertőzött, a környezetét többé-kevésbé megvédheti viselésével. Az egymással találkozó és



beszélgető emberek mondhatják, hogy „az én maszkom téged véd, a te maszkod engem véd”. Az állam által megrendelt, repülőgéppel érkező szállítmányokban leginkább ezek voltak, de a több millió darab elosztása az egészségügyi dolgozóknak és a lakosságnak elég sok anomáliát vont maga után.

### Mosható, fertőtleníthető orvosi maszkok

Költséghatékony és talán a legbiztonságosabb. A 100%-ig természetes anyagból, általában pamutból készülő maszkok nem hivatkozók, egyszerű, fehér színűek. Ezeket a maszkokat hypoval fertőtleníthetjük, 70–90 °C-on moshatjuk, magas hőmérsékleten vasalhatók, így teljes védelmet ad az újra használat esetén is.

### Részecskeszűrős maszkok

Ilyenek az FFP2 és FFP3 szűrőosztályú légzés-védő eszközök: a belélegzett levegő egy szűrőn áramlik keresztül, amely a szennyező anyag vissza-



tartásával, szűrésével a levegőből eltávolítja és megköti a por, a gáz, gőz halmazállapotú szennyező anyagokat, még a kórokozókat is. Többnyire az iparban használják ezeket, de most jó védelmet adnak a koronavírus szervezetbe hatolása ellen is.

### Textilmaszkot készítenek a világmárkák

A negyedik fajta maszk 2020-ban elhozta a divatszakra számára a túlélés lehetőségét. A klaszikus értelemben vett egyedi, vagy kisszerűs divatruházati termékeknek most nincs itt az ideje, mert mással vannak elfoglalva az emberek.

A maszkok és az egyéb védelemre szolgáló eszközök előállításához steril környezetre és speciális anyagokra van szükség, de a divatipar ebben a szegmensben megtalálta az alternatívát, kiszakított egy szeletet a maszk-iparágból és nagy választékkal piacra lépett. Számos fórumon folyik a vita arról, hogy a „dízájnos” arcmaszkok vajon az influencer létforma termékei, vagy a divatszakra kisvállalkozóinak, divattervező műhelyeknek a reakciója a sajtóságot helyre és a fennmaradás eszköze?

Az elmúlt hetekben gyakran támadások érték a tervezőket a közösségi média felületein, hogy nyereség-célzattal készítenek és árulnak maszkokat (egyébként az árak igen változóak). Aki viszont egy kicsit is jobban bele lát a magyar divatvilág piaci részébe, nagyon jól tudja, hogy nincsenek könnyű helyzetben a cégek, mert legtöbbször kis manufaktúrákban működnek, akiket ez a rendkívüli

helyzet nemcsak egészségügyileg, de gazdaságilag is súlyosan érint. Felelősek a dolgozóikért, minden területen arra törekednek, hogy megfelelő megélhetési feltételeket tudjanak teremteni a varrónőiknek.

Az a tény, hogy nagy világmárkák, divatházak álltak át maszkok gyártására egyrészt jó reklámfogás, hiszen a logóikkal ellátott maszkok miatt forog a nevük a médiában, ugyanakkor kereskedelmi és jótékonyossági tevékenység is. A legnagyobbak, a Gucci és a Yves Saint Lauren már rövid idővel a járvány kitörése után kereskedelmi forgalomba hozták az arcmaszkokat és jótékony céllal, hatósági előírások szerint orvosok számára is gyártanak.

Ilyen kezdeményezések itthon is vannak, hi-



Gucci maszk

szen a magyar tervezők között is találunk olyanokat, akik maszkkészítésbe fogtak – többek között a Nanushka, Abodi Dóra, a NUBU, a Tomcsányi, Leber Barbara, d'Elhoungne Divatház, az Emporium&Aura Collection. Minden cég ráteszi az ismertetőjegyeit a kis textiltermékekre, sőt a Matyó-design tardi asszonyok kismadár-hímzéseivel teszi egyedivé az övéit.

Az igényesebb maszkok az aktuális szabvány szerint készülnek, alumínium ornyereg klipsszel, tépőzárral és cserélhető betét réteggel rendelkeznek. Színesek, mintásak, fantáziadúsak, többször használatosak, de a legtöbbjük nem fertőtleníthető, nem mosható magas hőfokon, légáteresztő képességük alacsony és gyorsan párasodnak.

### Élelmeselek előnyben

A legkülönbözőbb forrásokból kerültek elő a maszkok, például kihasználta a vírus okozta váratlan lehetőséget egy sportegyesület: úgy gondolták, hogy ahol a csapat emblémájával ellátott mezeket, sapkákat, pólókat vásárolják a hűséges szurkolók, ott eladható a logóval ellátott arcmaszk is. És igazuk volt, a Budapesti Honvéd web-áruházában sorban állnak a megrendelők. Nagyszerű reklám az egyik pizzakészítő cég számára, hogy a pizzák kiszállítása mellé ajánlják a 25 bedolgozó varrónővel készített maszkokat. Az egyik fellépés nélkül maradt színésznő videóban mutatja be, hogyan varrja





Budapesti Honvéd maszk

meg otthon az arcvédőket. Egyes önkormányzatok a postaládákba dobva lepték meg a lakosságot maszkokkal, ami nem kifejezetten a feladatuk, de mindenképpen dicséretes cselekedet. És a sort so-  
kaig folytathatnánk...

## Ruhaipari üzemek is átálltak

A vírus megjelenése után kis idővel a pécsi **Ro-vitex Hungária Kft.** átállt a szájmáskok gyártá-  
sára. Az alaptevékenységében lakás-, hotel- és in-  
tézmenyi textiliákkal foglalkozó cég alvállalkozók-  
kal együtt 200 varrónővel napi 20–25 ezer darabot  
állít elő a papír arcmáskok kiváltására alkalmas,  
minősített, többször használható, mosható és au-  
toklávban sterilizálható egészségügyi maszkból. A  
Pécsi Tudományegyetemmel együtt kifejlesztett  
maszkokkal elsősorban a betegellátás frontvonala-  
ban dolgozókat, az egészségügyi intézményeket és  
a közfeladatot ellátó szervezeteket szolgálják ki, de  
az arcmáskok a lakosság számára a patikákban is  
elérhetők.

A szombathelyi **Styl Ruhagyár** is védőmasz-  
kok gyártásába kezdett. Miközben több más helyi  
vállalkozás a csőd szélére került a Styl megtart-  
hatta az összes alkalmazottját, sőt növelték a kapa-  
cítást. Naponta 20 ezer darabot szabnak-varrnak,  
amit azonnal értékesítenek, elsősorban a megyei  
önkormányzatok részére, illetve adományba adnak  
kórházaknak. A maszkok mosható, fertőtleníthető  
textiliából ké-  
szülnek, de ter-  
vezik a légszű-  
rős maszkok fej-  
lesztését is.



Jelmez Art arcmásk

A szolnoki  
**Jelmez-Art** csa-  
pata is próbál  
segíteni arc-  
maszkok varrá-  
sával a Szolnok  
Megyei Hetényi  
Géza kórház  
dolgozói és bete-  
gei részére. A

jelmezkészítéshez  
szokott csapat nem  
tudott kibújni a bő-  
réről: fantáziadús,  
kreatív és vicces  
maszkokkal is meg-  
lepte facebook olda-  
lán a látogatóit.

A dunaujvárosi  
**Maszkvarró Manu-  
faktúrában** több

tucat önkéntes var-  
rónő dolgozik nap  
mint nap, a készter-  
méket ingyen adják azoknak, akik jelentkeznek  
érte. Egy olyan hálózatot építettek ki, amiben min-  
denki otthon varrja a maszkokat, majd ezeket be-  
gyűjtik és eljuttatják az igénylőkhöz.

Egy kis csapat, a kecskeméti **Ezüstgyűszű  
Varróműhely** a formaruhák rendelésének teljesíté-  
sét felfüggesztve olyan színes textilmaszkokat ké-  
szít dobozszámba, amit felajánl a fővárosi Szent  
Imre kórháznak.

A Budapesti Divatiskola is  
készít maszkokat

Ezüstgyűszű maszkok

A teljesség igénye nélkül kiragadott példák is  
jelzik, hogy a divatszakra vállalkozásai – az élet  
hozta kényszer miatt – rugalmasan átálltak a meg-  
szokott ritmusból, hetek óta ezrével gyártják a  
maszkokat, amíg azokra szükség lesz. A járvány  
előbb-utóbb véget ér és minden cég folytathatja a  
korábbi tevékenységét.

## Kérdések a maszkok gyártásánál

Útmutató a maszkokhoz. Mire figyelünk a gyár-  
tásnál? címmel a német szakszövetség részletes tá-  
jékoztatója hasznos tanácsokat ad a lakossági igé-  
nyekre készülő szájmáskok gyártóinak. A Magyar  
Könnyűipari Szövetség támogatásával elkészült a  
magyar fordítás is, valamint ajánljuk a Textilipari  
Műszaki Tudományos Egyesület szakmai anyagát:  
*TMTE Szakmai tájékoztató a koronavírus ellen védő  
maszkokról.*

A maszk gyártására vállalkozók mindenképpen  
olvassák el az ingyenesen letölthető két információt  
a védőmaszkokról az alábbi weblapokon:  
[www.mksz.org](http://www.mksz.org), [www.tmte.hu](http://www.tmte.hu)